

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร
ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ตัวชี้วัดที่ ๖ ระดับความสำเร็จของการจัดทำ
แผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
(ฉบับทบทวน ปี ๒๕๖๘)

คำนำ

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน พัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยผ่านกระบวนการจัดทำเวทีชุมชนแบบมีส่วนร่วม โดยการนำข้อมูลพื้นฐานทาง กายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนศักยภาพของชุมชนมาสังเคราะห์ โดยได้รับความร่วมมือจากผู้นำท้องถิ่นและเกษตรกร เพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักในการแก้ไขปัญหาแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลที่สมบูรณ์ สามารถนำไปปฏิบัติได้

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารฉบับนี้ คงจะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทั้งส่วนกลางและท้องถิ่น โดยมุ่งหวังว่าสักวันหนึ่งอาชีพการเกษตรจะได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มที่ ทำให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพการเกษตร สุดท้ายนี้ต้องขอขอบพระคุณท่านผู้นำต่างๆ ตลอดจนคณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล และเกษตรกรที่ให้การสนับสนุนการจัดทำเวทีชุมชนมาโดยตลอดทุกขั้นตอน จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

นางพรพรรณ จันทน์เนียม
นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

(๑)

สารบัญรูป

(๒)

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

๑

๑ ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

๑

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

๑

๑.๒ อาณาเขตติดต่อ

๑

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

๒

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

๒

๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

๒

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

๓

๓ สภาพภูมิอากาศ

๖

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

๖

๓.๒ ฤดูกาล

๖

๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

๖

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

๘

๔ เส้นทางคมนาคม

๑๐

๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

๑๐

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด

๑๑

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

๑๑

๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

๑๑

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ

๑๑

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๑๓

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

๑๓

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด

๑๓

๖.๓ รายได้ของประชากรรวม รายได้ต่อหัว

๑๓

๖.๔ จำนวนครัวเรือน แยกชายหญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท

๑๓

๖.๕ การศึกษา

๑๔

๖.๖ สาธารณสุข

๑๔

๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม

๑๔

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
๗ การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๑๕
๘ องค์กร/สถาบันต่าง ๆ	๑๖
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรตำบลโคกช้าง	๑๗
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	๑๗
๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่	๑๗
๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๒๕
๒ การจัดทำ TOWS Matrix	๒๖
บทที่ ๓ ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลโคกช้าง	๒๘
๑. แนวทางการพัฒนา	
๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า (พืช/ปศุสัตว์/ประมง)	28
๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร	28
๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร	29
๒. สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร	๓๐
ภาคผนวก	
โครงการส่งเสริมการใช้น้ำหมักชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมี	
โครงการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร	

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๑	แผนที่แสดงขอบเขตตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	๑
ภาพที่ ๒	แผนที่แสดงชุดดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๓
ภาพที่ ๓	ภาพแสดงข้อมูลชุดดินอยุธยา	๔
ภาพที่ ๔	ภาพแสดงข้อมูลชุดดินบางเขน	๕
ภาพที่ ๕	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ ๓๐ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๒๘ - ๒๕๕๘	๗
ภาพที่ ๖	อุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๕๘	๙
ภาพที่ ๗	แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	๑๐
ภาพที่ ๘	แผนที่แสดงเส้นทางน้ำและแม่น้ำ อำเภอบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	๑๐
ภาพที่ ๙	แผนที่แสดงโครงการส่งน้ำ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑
ภาพที่ ๑๐	แผนที่แสดงเขตชลประทานและแม่น้ำในอำเภอบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	๑๒
ภาพที่ ๑๑	แผนที่แสดงเขตโครงการส่งน้ำและแม่น้ำในอำเภอบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	๑๒
ภาพที่ ๑๒	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๓
ภาพที่ ๑๓	แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๔
ภาพที่ ๑๔	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๕
ภาพที่ ๑๕	แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน อำเภอบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	๑๕
ภาพที่ ๑๖	แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว อำเภอบางไทร จังหวัด พระนครศรีอยุธยา	๑๗
ภาพที่ ๑๗	แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๐

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	การแบ่งเขตการปกครองตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒
ตารางที่ ๒	ปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑	๗
ตารางที่ ๓	อุณหภูมิ ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑ (หน่วยวัด : องศาเซลเซียส)	๘
ตารางที่ ๔	ความชื้นสัมพัทธ์ ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑	๙
ตารางที่ ๕	แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๔
ตารางที่ ๖	แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกข้าวในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๘
ตารางที่ ๗	ต้นทุนการผลิตข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๙
ตารางที่ ๘	แสดงพฤติกรรมการเพาะปลูกเมล่อนในตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๑
ตารางที่ ๙	ต้นทุนการผลิตเมล่อน ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๒
ตารางที่ ๑๐	แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๓
ตารางที่ ๑๑	แสดงปริมาณปลูกปาล์มน้ำมัน ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๓
ตารางที่ ๑๒	แสดงพฤติกรรมการปลูกปาล์มน้ำมัน ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๔
ตารางที่ ๑๓	แสดงต้นทุนการปลูกปาล์มน้ำมัน ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๒๔
ตารางที่ ๑๔	แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	๒๕
ตารางที่ ๑๕	แสดงประเด็นการวิเคราะห์ (SWOT) ตำบลโคกช้าง	๒๖
ตารางที่ ๑๖	สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล	๓๐

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

ตำบลโคกช้าง แบ่งการปกครองออกเป็น ๗ หมู่บ้าน ๗๖๑ ครัวเรือน

ตารางที่ ๑ การแบ่งเขตการปกครองตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	ผู้ใหญ่บ้าน	หมายเหตุ
๑	บ้านโคกช้าง	๘๖	นางกมลพรรณ ใจบำรุง	
๒	บ้านเตย	๔๑	นายอดิษฐ์ ยินดีพจน์	
๓	บ้านโคกช้าง	๑๔๒	นายอนุชา บุญไพร	
๔	บ้านสามเรือน	๑๔๕	นายมานพ สุขชีเดช	
๕	บ้านบัวชม	๘๒	นายสมหมาย ยินดีพจน์	
๖	บ้านทองวัง	๑๔๖	นายประดิษฐ์ สนามแสง	กำหนด
๗	บ้านทางยาว	๑๑๙	นางสาวเบญจวรรณ ชาติไทย	

ที่มา : ที่ทำการปกครองอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ๑ แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกช้าง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลโคกช้างทั้งตำบล

๒ ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

สภาพภูมิประเทศ โดยทั่วไปของตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จะเป็นที่ราบลุ่มไม่มีภูเขา มีแม่น้ำสำคัญไหลผ่าน

- แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่านพื้นที่หมู่บ้าน ตั้งแต่หมู่ที่ ๑ ถึงหมู่ที่ ๔
- คลองขนมเปียก ไหลผ่านพื้นที่หมู่บ้าน ตั้งแต่หมู่ที่ ๑ ถึงหมู่ที่ ๖
- คลองมะทาย ไหลผ่านพื้นที่หมู่บ้าน ตั้งแต่หมู่ที่ ๑ ถึงหมู่ที่ ๕
- คลองพระอุดม ไหลผ่านพื้นที่หมู่บ้าน หมู่ที่ ๗

๒.๒ ลักษณะทิศทาง ความลาดชัน

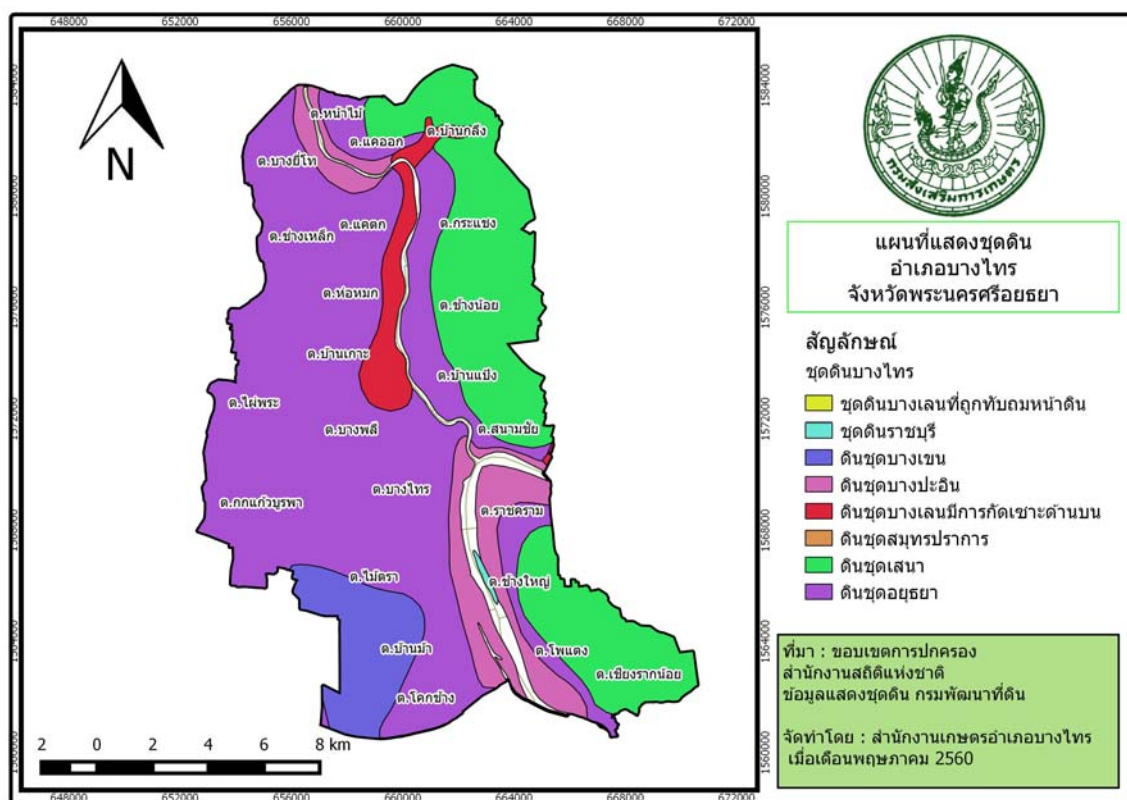
เมื่อถึงฤดูน้ำหลากน้ำจะท่วมไปทั่ว เนื่องจากน้ำที่ไหลมาจากทางภาคเหนือ คือ แม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำน้อย มีปริมาณมาก และได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุนทำให้จะมีน้ำท่วมขังนาน ๑ - ๓ เดือน ระหว่างเดือน กันยายน - พฤศจิกายน

๒.๓ ลักษณะดิน กลุ่มชุดดิน

๑) ดินชุดอยุธยา เป็นดินเหนียว ดินเป็นสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทาปนน้ำตาลแก่ และสีเหลือง เป็นกรดจัด ส่วนใหญ่พบบริเวณริมแม่น้ำ ปัจจุบันใช้ประโยชน์ในการปลูกข้าว ไม้ผล แต่ต้องมีการยกร่อง หรือถมดิน

๒) ดินชุดบางเขน เกิดจากตะกอนน้ำกร่อยพามาทับถมอยู่บนที่ลุ่มน้ำเคียวท่วมถึง เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินเหนียว สีเทาเข้มมีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกลาง (pH ๗.๐) ดินบนตอนล่าง เป็นดินเหนียวสีเทาถึงสีเทาปนน้ำตาลอ่อนจุดประสีน้ำตาลแก่ ดินบนมีสีเทาเข้มหรือสีดำ มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๖.๕) ดินล่างตอนล่าง เป็นดินเหนียว มีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๖.๕) มีจุดประสีเหลืองปนน้ำตาลและสีแดงดินล่างลึกลงไปจะพบดินเลนสีน้ำเงิน มีปริมาณกำมะถันต่ำ จะพบรอยอุกและผลึกยิปซัม

ภาพที่ ๒ แผนที่แสดงชุดดินอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๓ ภาพแสดงข้อมูลชุดดินอยุธยา

ชุดดิน	อยุธยา	Series	Ay	กลุ่มชุดดินที่ 2
การจำแนกดิน (USDA)	Very-fine, mixed, active, acid, isohyperthermic Vertic Endoaquepts			
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 %			
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง			
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย			
การระบายน้ำ	เลว			
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน		ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึกลับมาก ดินบนเป็นดินเหนียว สีเทาเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง (pH 5.0-6.0) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียวมีสีเทา สีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทาน้ำตาล มีจุดประสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัด (pH 5.5) และพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวที่ความลึก 100-150 ซม. พบผลึกของแร่ยิปซัมและรอยเกลระหว่างชั้นดินบนและดินล่าง ดินมีกำมะถันสูงและปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.0)			
ข้อจำกัด	ดินเป็นกรดจัด ทำให้พืชไม่สามารถใช้แร่ธาตุที่มีอยู่ในดินตามธรรมชาติได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฟอสฟอรัส			
ข้อเสนอแนะ	แก้สภาพกรดของดินโดยใช้วัสดุปูนชนิดต่างๆ เช่น ปูนมาร์ล เพื่อให้พืชสามารถใช้ธาตุอาหารในดินได้			

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
Ay	0-25	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25-50	ปานกลาง	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
							

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ ๔ ภาพแสดงข้อมูลชุดดินบางเขน

ชุดดิน	บางเขน	Series Bn
การจำแนกดิน (USDA)	Fine, mixed, active, acid, isohyperthermic Vertic Endoaquepts	
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 % อยู่สูง 2-4 เมตรจากที่ราบน้ำทะเลเคยขึ้นถึง (former tidal flats)	
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบลุ่มภาคกลาง	
วัตถุต้นกำเนิด	เกิดจากตะกอนน้ำกร่อยพามาทับถมอยู่บนที่ลุ่มน้ำเคยท่วมถึง	
การระบายน้ำ	เลว	
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินเหนียว สีเทาเข้มมีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกลาง (pH 7.0) ดินบนตอนล่าง เป็นดินเหนียวสีเทาถึงสีเทาปนน้ำตาลอ่อนจุดประสีน้ำตาลแก่ ดินบนมีสีเทาเข้มหรือสีดำ มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย (pH 6.5) ดินล่างตอนล่างเป็นดินเหนียว มีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย (pH 6.5) มีจุดประสีเหลืองปนน้ำตาลและสีแดงดินล่างลึกลงไปจะพบดินเลนสีน้ำเงิน มีปริมาณกำมะถันต่ำ จะพบรอยถู่และผลึกยิปซัม	
ข้อจำกัด	มีน้ำท่วมในฤดูฝน ลึก 50 ซม. นาน 3-4 เดือน	
ข้อเสนอแนะ	ถ้าปลูกพืชผักตลอดจนผลไม้ต่างๆ จำเป็นต้องยกทรงให้สูงพ้นน้ำท่วม ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อให้ผลผลิตดีขึ้น	

	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ของ ดิน
	0-25	สูง	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
							

ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม ๒ ชนิด คือ มรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้บริเวณ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง กับมรสุม อีกชนิดหนึ่งคือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ปกคลุมในช่วงฤดูฝนทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตก

๓.๒ ฤดูกาล

พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งฤดูกาลของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ออกเป็น ๓ ฤดูดังนี้

๑) ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นฤดูมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีน ซึ่งมีคุณสมบัติเย็นและแห้งจะแผ่ลง มาปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้ แต่เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในภาคกลาง อิทธิพลของ บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมในช่วงฤดูหนาวจะช้ากว่าภาคเหนือและ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้อากาศหนาวเย็นช้ากว่าสองภาคดังกล่าว โดยเริ่มมีอากาศหนาวเย็น ประมาณกลางเดือนพฤศจิกายนเป็นต้นไป

๒) ฤดูร้อน เริ่มเมื่อมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือสิ้นสุดลง คือประมาณกลางเดือน กุมภาพันธ์ถึง กลางเดือนพฤษภาคม ในระยะนี้จะมีหย่อมความกดอากาศต่ำ เนื่องจากความร้อนปก คลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับลมที่พัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงนี้เป็นลมฝ่ายใต้ ทำให้มี อากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยมีอากาศร้อนจัดอยู่ในเดือนเมษายน

๓) ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุม ตะวันตก เียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย ร่องความกดอากาศต่ำที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมา พาดผ่านบริเวณภาคกลางและภาคเหนือเป็นลำดับ ในระยะนี้ทำให้มีฝนตกชุก ขึ้นตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคม เป็นต้นไป โดยเดือนกันยายนเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดในรอบปี และเป็นช่วงที่มีความชื้นสูง

๓.๓ สถิติปริมาณน้ำฝน

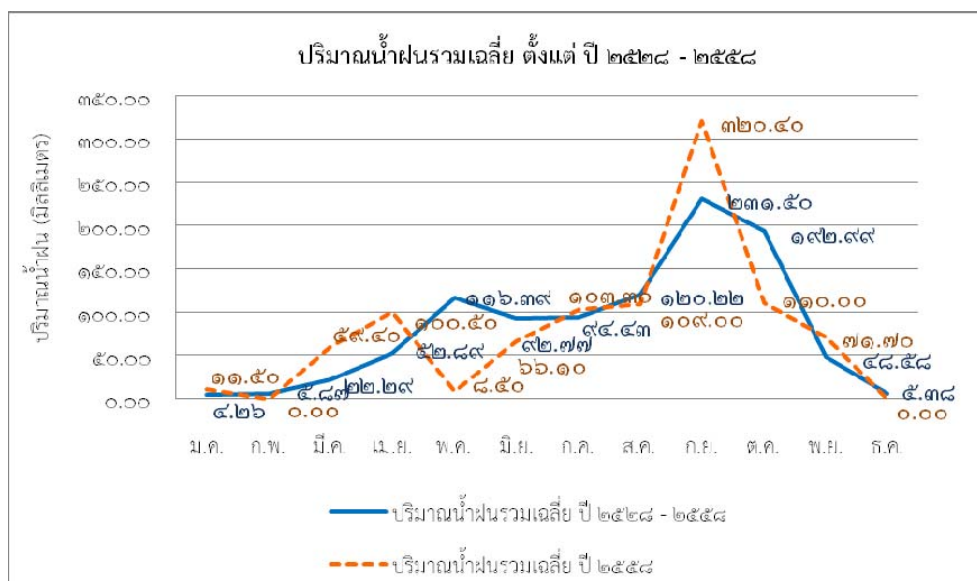
จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่ม และมีพื้นที่ไม่ค่อ ยกว้างขวางนัก ทำให้ปริมาณฝนต่างกันไม่มาก โดยทั่วไปในเดือนกันยายนจะเป็นเดือนที่มีฝนมากที่สุด และช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงมีนาคมจะเป็นช่วงที่มีปริมาณฝนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับฝนตลอดทั้งปี โดยฝนที่เกิดขึ้นเป็นฝนในฤดูมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในช่วงฤดูฝนเป็นส่วนใหญ่ และบางปีในช่วงฤดูฝนนี้อาจมีพายุดีเปรสชันเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยาหรือใกล้เคียงทำให้ฝนตก เพิ่มขึ้นอีก

ตารางที่ ๒ ปริมาณน้ำฝน ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

เดือน	ปี ๒๕๕๙			ปี ๒๕๖๐			ปี ๒๕๖๑		
	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณสูงสุดน้ำฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณสูงสุดน้ำฝน (มิลลิเมตร)	ปริมาณน้ำฝน (มิลลิเมตร)	จำนวนวันที่ฝนตก	ปริมาณสูงสุดน้ำฝน (มิลลิเมตร)
ทั้งปี	๒๖๙	๕๖	๖๔	๔๖๙.๑	๕๘	๑๔๒.๘	๒๐๓.๙	๒๙	๙๑.๕
มกราคม	๙.๔	๒	๕.๓	-	-	-	๒๘.๑	๒	๑๖.๕
กุมภาพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มีนาคม	-	-	-	-	-	-	๑.๑	๑	๑.๑
เมษายน	-	-	-	-	-	-	๒๙.๓	๕	๑๑.๒
พฤษภาคม	๑๑.๔	๓	๔.๑	๑๐๔.๕	๑๔	๑๖.๑	๒๑.๑	๓	๑๔.๙
มิถุนายน	๓๐.๒	๗	๑๑.๑	๑๘๔.๘	๘	๘๙	๒.๑	๑	๒.๑
กรกฎาคม	๘๙	๑๕	๑๖.๑	๖๖.๒	๑๔	๑๐.๓	-	-	-
สิงหาคม	๑๕.๓	๕	๔.๑	๔	๔	๓.๑	๕๘.๕	๗	๑๕.๔
กันยายน	๕๗	๑๒	๑๒.๑	๒๖.๕	๖	๗.๑	๓๔.๕	๖	๑๔.๑
ตุลาคม	๕๓.๖	๑๑	๘.๑	๘๓	๑๑	๑๗.๑	๒๙.๒	๔	๑๖.๒
พฤศจิกายน	๓.๑	๑	๓.๑	-	-	-	-	-	-
ธันวาคม	-	-	-	๐.๑	๑	๐.๑	-	-	-

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๕ ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ ๓๐ ปี ตั้งแต่ ปี ๒๕๒๘ - ๒๕๕๘

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

๓.๔ อุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์

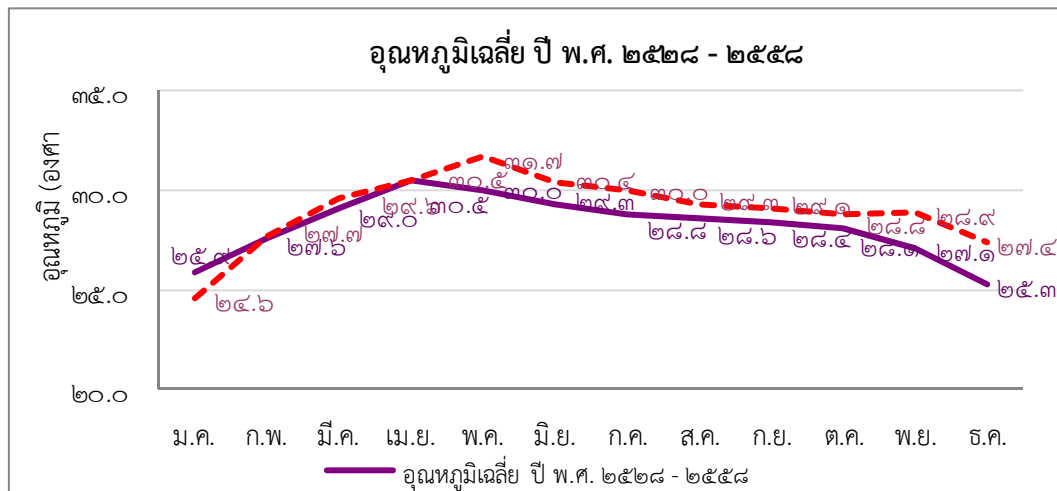
๑) อุณหภูมิ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ทางตอนกลางของประเทศ พื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ถูกขนาบด้วยพื้นที่สูง ๓ ด้าน คือทิวเขาทางด้านตะวันตกของประเทศ และเขตเทือกเขาและที่สูง ทางภาคเหนือกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นเขตที่ราบสูง จึงมีอุณหภูมิค่อนข้างสูงและมีอากาศร้อนอบอ้าวในฤดูร้อน อุณหภูมิเฉลี่ยจะมีค่าระหว่าง ๒๗.๙ – ๓๐.๕ องศาเซลเซียส ส่วนในฤดูหนาวอุณหภูมิเฉลี่ยจะมีค่าระหว่าง ๒๕.๗ – ๒๘.๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีมีค่า ๒๖.๔ องศาเซลเซียส

ตารางที่ ๓ อุณหภูมิ ปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ (หน่วยวัด : องศาเซลเซียส)

เดือน	ปี ๒๕๕๙			ปี ๒๕๖๐			ปี ๒๕๖๑		
	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ย สูงสุด	เฉลี่ย ต่ำสุด
ทั้งปี	๒๙.๑	๓๕.๒	๒๓.๓	๒๘.๘	๓๔.๒	๒๓.๓	๒๘.๓	๓๔.๑	๒๓.๓
มกราคม	๒๖.๓	๓๓.๓	๒๐.๐.๗	๒๗.๙	๓๒.๙	๒๒.๘	๒๖.๘	๓๒.๘	๒๑.๒
กุมภาพันธ์	๒๗.๔	๓๔.๔	๒๑.๗	๒๘.๓	๓๔.๐	๒๑.๖	๒๗.๐	๓๓.๔	๒๑.๖
มีนาคม	๓๐.๓	๓๗.๗	๒๔.๘	๓๐.๔	๓๖.๔	๒๔.๒	๒๙.๑	๓๔.๒	๒๓.๙
เมษายน	๓๒.๔	๔๐.๐	๒๖.๓	๓๐.๙	๓๗.๐	๒๔.๘	๒๙.๐	๓๔.๘	๒๓.๘
พฤษภาคม	๓๒.๐	๓๙.๐	๒๕.๙	๒๙.๙	๓๔.๑	๒๔.๖	๒๙.๓	๓๔.๒	๒๔.๔
มิถุนายน	๓๐.๐	๓๖.๓	๒๔.๓	๒๘.๖	๓๔.๖	๒๒.๖	๒๙.๓	๓๔.๗	๒๔.๙
กรกฎาคม	๒๘.๘	๓๔.๐	๒๓.๔	๒๘.๒	๓๓.๓	๒๓.๐	๒๘.๘	๓๓.๔	๒๔.๖
สิงหาคม	๒๙.๔	๓๔.๓	๒๓.๙	๒๙.๐	๓๔.๑	๒๔.๐	๒๘.๓	๓๓.๓	๒๓.๗
กันยายน	๒๘.๖	๓๓.๓	๒๓.๑	๒๙.๔	๓๔.๐	๒๔.๘	๒๘.๖	๓๓.๙	๒๓.๙
ตุลาคม	๒๘.๔	๓๓.๖	๒๓.๐	๒๙.๐	๓๓.๗	๒๔.๓	๒๘.๖	๓๔.๒	๒๓.๔
พฤศจิกายน	๒๘.๒	๓๔.๐	๒๑.๖	๒๗.๗	๓๒.๖	๒๒.๙	๒๗.๗	๓๔.๐	๒๒.๒
ธันวาคม	๒๖.๘	๓๒.๖	๒๐.๖	๒๔.๘	๓๑.๐	๒๐.๔	๒๗.๔	๓๓.๗	๒๒.๐

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๖ อุณหภูมิเฉลี่ย ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๕๘

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

๒) ความชื้นสัมพัทธ์ การผันแปรตามฤดูกาล ปรากฏว่าความชื้นสัมพัทธ์มีค่าต่ำสุดในช่วงเดือนมีนาคม และมีค่าสูงสุดในช่วงฤดูฝนเดือนตุลาคมเนื่องจากอิทธิพลของมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมประเทศไทยและนำเอาความชื้นขึ้นมาสู่ประเทศไทย

ตารางที่ ๔ ความชื้นสัมพัทธ์ ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๑

เดือน	ปี ๒๕๕๙			ปี ๒๕๖๐			ปี ๒๕๖๑		
	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด	เฉลี่ย	เฉลี่ยสูงสุด	เฉลี่ยต่ำสุด
ทั้งปี	๗๒.๗	๘๘.๑	๕๒.๕	๗๓.๘	๙๐.๐	๕๗.๖	๗๗.๐	๙๐.๘	๗๔.๓
มกราคม	๗๑.๔	๙๐.๐	๔๖.๗	๖๖.๔	๘๓.๔	๔๙.๖	๗๓.๔	๘๙.๖	๗๑.๓
กุมภาพันธ์	๔๙.๙	๗๙.๔	๓๘.๑	๖๒.๓	๘๘.๑	๔๐.๔	๗๒.๔	๘๙.๔	๗๐.๐
มีนาคม	๖๔.๒	๘๔.๓	๔๐.๒	๖๘.๖	๙๐.๑	๔๗.๐	๗๔.๐	๙๐.๓	๗๑.๑
เมษายน	๖๓.๖	๘๔.๙	๓๙.๘	๖๘.๙	๘๘.๙	๔๘.๘	๗๖.๖	๙๑.๑	๗๓.๙
พฤษภาคม	๖๔.๔	๘๕.๔	๔๒.๙	๗๗.๔	๙๒.๙	๖๒.๐	๘๐.๔	๙๒.๗	๗๗.๔
มิถุนายน	๗๔.๔	๙๐.๒	๔๓.๐	๗๗.๐	๙๒.๑	๖๑.๙	๗๘.๘	๙๒.๐	๗๖.๑
กรกฎาคม	๘๑.๒	๙๑.๑	๖๓.๔	๗๙.๔	๙๓.๔	๖๔.๔	๗๙.๔	๙๐.๗	๗๗.๗
สิงหาคม	๗๘.๐	๙๐.๒	๖๒.๒	๘๑.๑	๙๓.๙	๖๘.๓	๘๐.๗	๙๒.๐	๗๘.๔
กันยายน	๘๒.๔	๙๓.๐	๔๗.๙	๘๔.๓	๙๔.๗	๗๒.๘	๘๑.๙	๙๓.๐	๗๘.๘
ตุลาคม	๘๓.๙	๙๔.๑	๖๖.๔	๗๙.๘	๙๓.๙	๖๔.๖	๗๙.๔	๙๑.๗	๗๖.๓
พฤศจิกายน	๗๖.๖	๙๐.๖	๔๗.๘	๗๒.๔	๘๘.๒	๔๖.๗	๗๓.๖	๘๘.๙	๗๐.๙
ธันวาคม	๗๑.๔	๘๑.๔	๔๐.๘	๖๗.๔	๘๒.๘	๔๒.๒	๗๓.๖	๘๘.๐	๖๙.๒

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาพระนครศรีอยุธยา

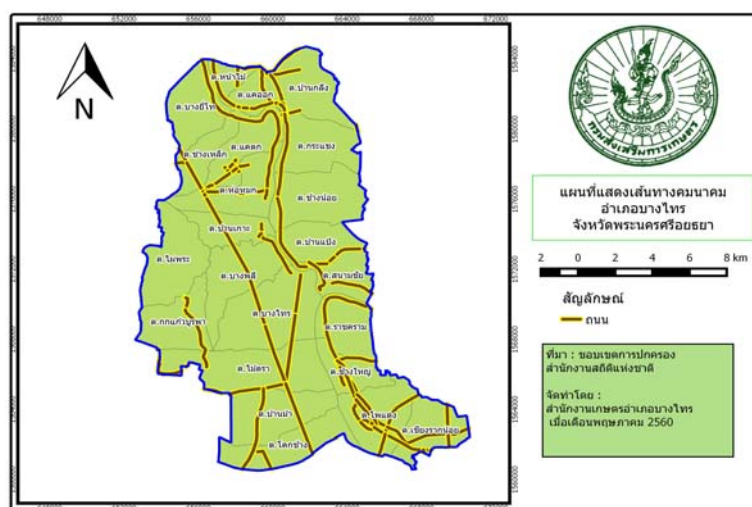
๔ เส้นทางคมนาคม

ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร : มีเส้นทางคมนาคมหลักคือ

๔.๑ ถนนหลวงสายหลัก/สายรอง

- เส้นทางคมนาคมทางบก ถนนสาย ๓๑๑๑ วังระหว่ง อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผ่าน อำเภอบางไทร ไปยังอำเภอเสนา และอำเภอดุสิต

ภาพที่ ๗ แผนที่แสดงเส้นทางคมนาคม อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

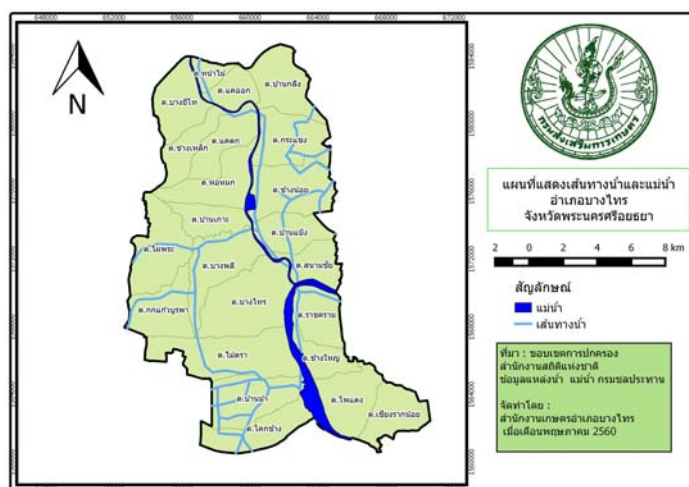

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

- เส้นทางคมนาคมทางน้ำ

ตำบลโคกช้าง มีแม่น้ำสายใหญ่ไหลผ่านถึง ๑ สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยา สามารถอาศัยเป็นเส้นทางคมนาคมได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงเส้นทางน้ำและแม่น้ำ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างจังหวัด

๑.) ใช้ทางหลวงหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) ผ่านประตูน้ำพระอินทร์ แล้วแยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๒ เลี้ยวซ้ายไปตามทางหลวงหมายเลข ๓๐๙ เข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒. ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๐๔ (ถนนแจ้งวัฒนะ) หรือทางหลวงหมายเลข ๓๐๒ (ถนนงามวงศ์วาน) เลี้ยวขวาเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๐๖ (ถนนติวานนท์) แล้วข้ามสะพานนนทบุรีหรือสะพานนวฬวียุ ไปยังจังหวัดปทุมธานีต่อด้วยเส้นทาง ปทุมธานี-สามโคก-เสนา (ทางหลวงหมายเลข ๓๑๑) เลี้ยวแยกขวาที่อำเภอเสนา เข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๓๒๖๓ เข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๓. ใช้เส้นทางกรุงเทพฯ-นนทบุรี-ปทุมธานี ทางหลวงหมายเลข ๓๐๖ ถึงทางแยกสะพานปทุมธานี เลี้ยวเข้าสู่ทางหลวงหมายเลข ๓๔๗ แล้วไปแยกเข้าทางหลวงหมายเลข ๓๓๐๙ ผ่านศูนย์ศิลปาชีพบางไทร อำเภอบางปะอิน เข้าสู่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

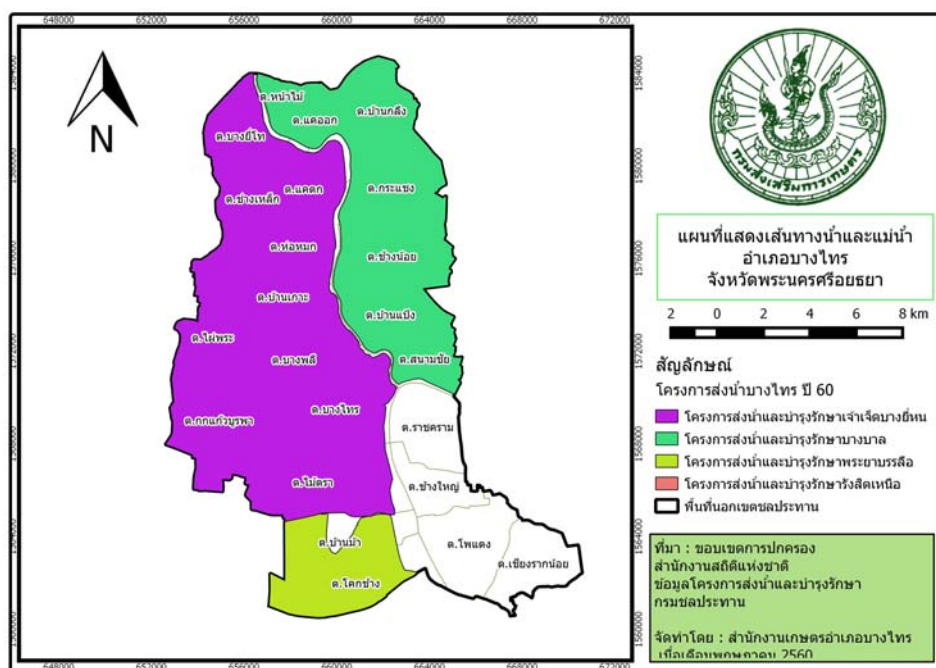
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง

ตำบลโคกช้าง มีแม่น้ำไหลผ่าน ๑ สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยา มีคูคลองใหญ่เล็ก ไหลผ่านเชื่อมโยงกัน มีโครงการชลประทานรับผิดชอบ ๑ โครงการ คือ โครงการพระยาบันลือ รับผิดชอบตำบลโคกช้าง และตำบลบ้านม้า

๕.๒ อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฝายทดน้ำ

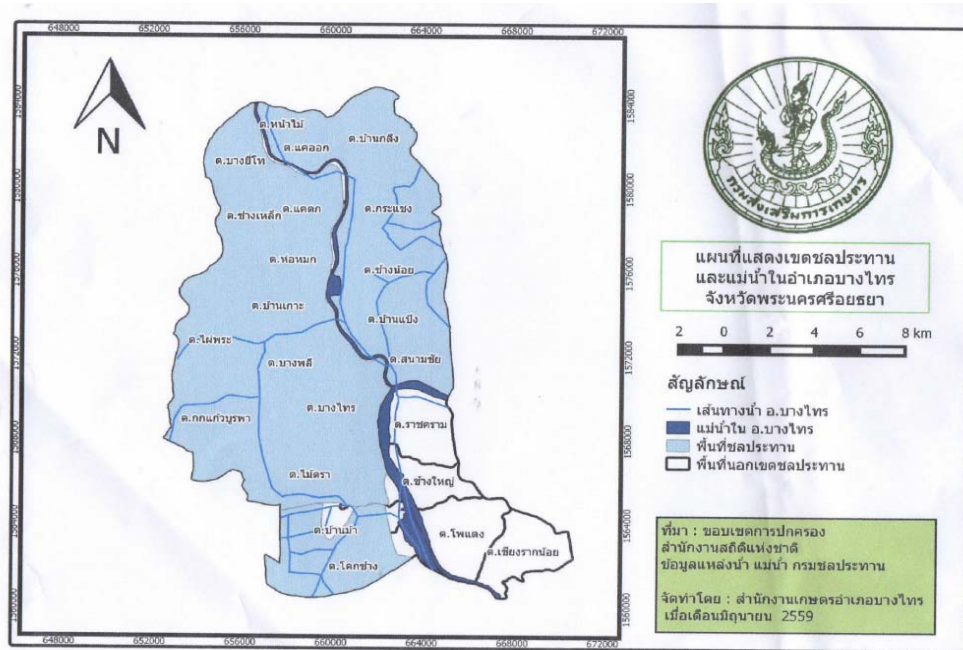
ไม่มี

ภาพที่ ๙ แผนที่แสดงโครงการส่งน้ำ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

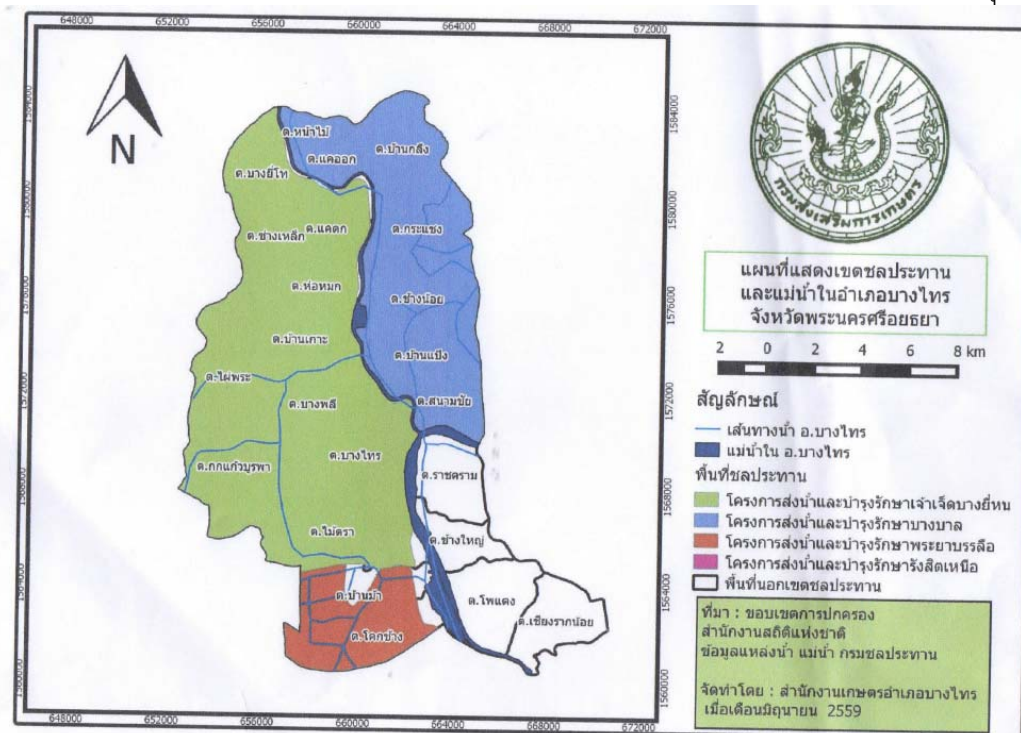
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงเขตชลประทานและแม่น้ำในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ ๑๑ แผนที่แสดงเขตโครงการส่งน้ำและแม่น้ำในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๖.๑ โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลโคกช้าง มีพื้นที่ทั้งหมด ๕,๘๖๐ ไร่ ประชากร ๗๖๑ครัวเรือน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ๓๓๐ ครอบครัวยุ มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๔,๗๕๐.๕๐ไร่ ทำนา ๒๐๗ ครอบครัวยุ มีพื้นที่ปลูกข้าว ๔,๖๙๔ ไร่ ปลูกได้ทั้งนาปี นาปรัง เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ เป็นเกษตรกรรายย่อย ทำนาเฉลี่ยครอบครัวละ ๒๓ ไร่ พันธุ์ข้าวเป็นพันธุ์ลูกผสม มีอายุประมาณ ๙๐-๑๒๐ วัน ผลผลิตเฉลี่ย ๗๑๔ กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตข้าว ๖,๔๐๐ - ๖,๘๐๐ บาท/ตัน (พ.ศ.๒๕๕๘/๕๙) ขณะที่ต้นทุนการผลิตประมาณ ไร่ละ ๔,๗๕๐ บาท/ไร่ นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรบางรายปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ไม้ดอก-ไม้ประดับ พืชผัก เห็ดโรงเรือน เลี้ยงเป็ด-ไก่ ปลา โค เยาวชนวัยแรงงานจะออกไปรับจ้างทำงานตามโรงงานอุตสาหกรรม ที่ตั้งอยู่ภายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เข้าไป - เย็นกลับ คนวัยชรา จะอยู่เฝ้าบ้านเลี้ยงลูกหลาน

๑) ข้อมูลด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่อำเภอบางไทร

- โรงสีข้าวขนาดเล็ก จำนวน ๑ แห่ง
- โรงงานผลิตเชือกและอวน จำนวน ๒ แห่ง

๖.๒ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของอำเภอ

๖.๓ รายได้ของประชากรรวม

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลโคกช้าง ส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก จำนวน ๒๓๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๕๘

ภาพที่ ๑๒ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	239.00	88.85
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	30.00	11.15

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

๖.๔ จำนวนครัวเรือน แยกชาย หญิง ช่วงอายุ ในเมือง/ชนบท

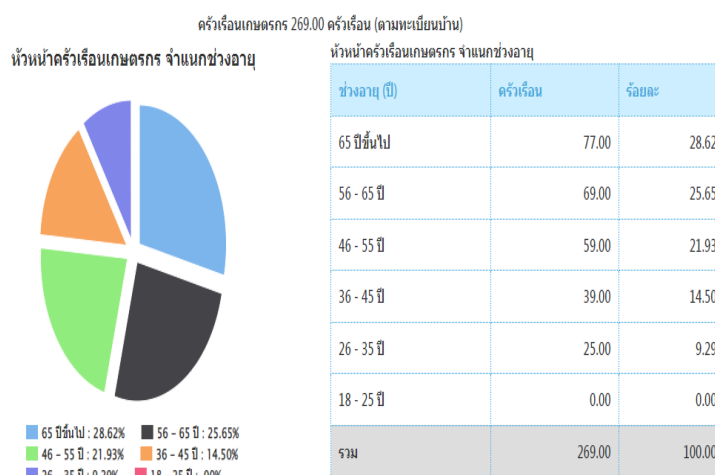
ตำบลโคกช้าง มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๒๖๙ ครัวเรือน โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรอายุระหว่าง ๖๕ ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๖๒ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี คิดเป็น ร้อยละ ๒๕.๖๕อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙๓ อายุระหว่าง ๒๖ - ๓๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๙ และอายุระหว่าง ๑๘ - ๒๕ ปี คิดเป็นร้อยละ ๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๕ แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๗๗	๒๘.๖๒
๕๖ - ๖๕ ปี	๖๙	๒๕.๖๕
๔๖ - ๕๕ ปี	๕๙	๒๑.๙๓
๓๖ - ๔๕ ปี	๓๙	๑๔.๕๐
๒๖ - ๓๕ ปี	๒๕	๙.๒๙
๑๘ - ๒๕ ปี	๐	๐.๐๐
รวม	๒๖๙	๑๐๐

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

ภาพที่ ๑๓ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

๖.๕ การศึกษา

ตำบลโคกช้าง มีโรงเรียนขยายโอกาส ๑ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดป่าคาเจริญวิทยา เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖

๖.๖ สาธารณสุข

ตำบลโคกช้าง มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน ๑ แห่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ ตำบลโคกช้าง

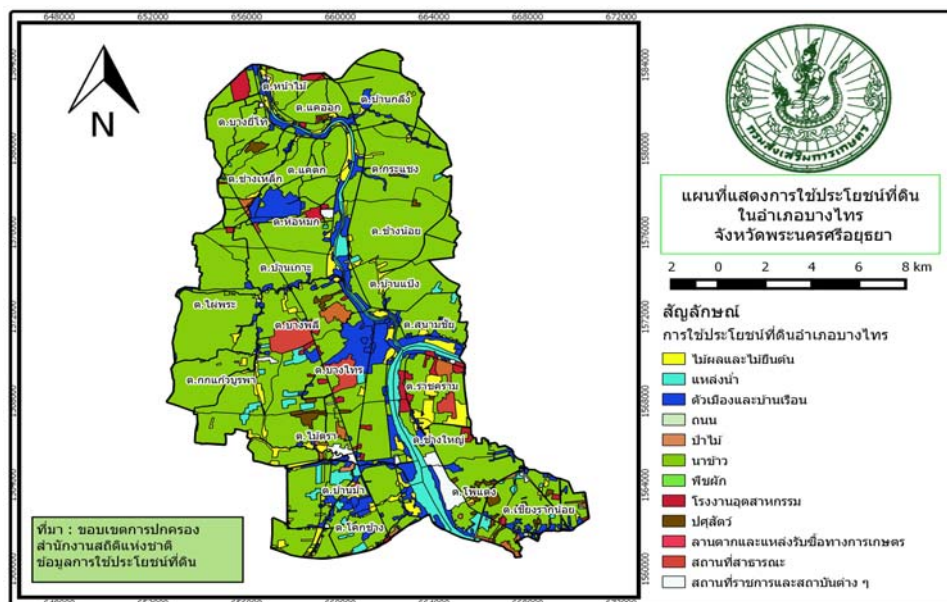
๖.๗ ประเพณีและวัฒนธรรม

- งานลอยกระทงจัดเป็นประจำทุกปี ประมาณปลายเดือนพฤศจิกายน
- พิธีกวนข้าวทิพย์

พิธีกวนข้าวทิพย์ได้ยึดถือปฏิบัติเป็นประเพณีสืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในหมู่ของชาวพุทธทั่วไป เพื่อระลึกถึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าและเหตุการณ์ที่นางสุชาดาได้กวนข้าวทิพย์ในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ แล้วนำไปถวายพระพุทธเจ้าก่อนที่จะตรัสรู้ ๑ วัน โดยถือว่ามีผลานิสงส์มาก ด้วยเหตุนี้ชาวพุทธจึงพร้อมใจกันกวนข้าว

ทิพย์ เพื่อถวายเป็นพุทธบูชา เทิดทูนพระเกียรติคุณด้วยความกตัญญูทศเวทิตาธรรม ข้าพทิมย์มธูบายาสันเชื่อกันว่า เมื่อทำครบถ้วนตามพิธีแล้ว จะเป็นสิริมงคลแก่ผู้ทำและผู้บริโภคน สมควรจะเช่นสรวงเทพารักษ์ ผู้ที่ได้บริโภคข้าพ ทิพย์แล้ว จะประสบโชคลาภต่างๆ นานา ปราศจากโรคภัยไข้ ภัยพิบัติ ประสบสิ่งที่เป็นมงคล

ภาพที่ ๑๔ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินในอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

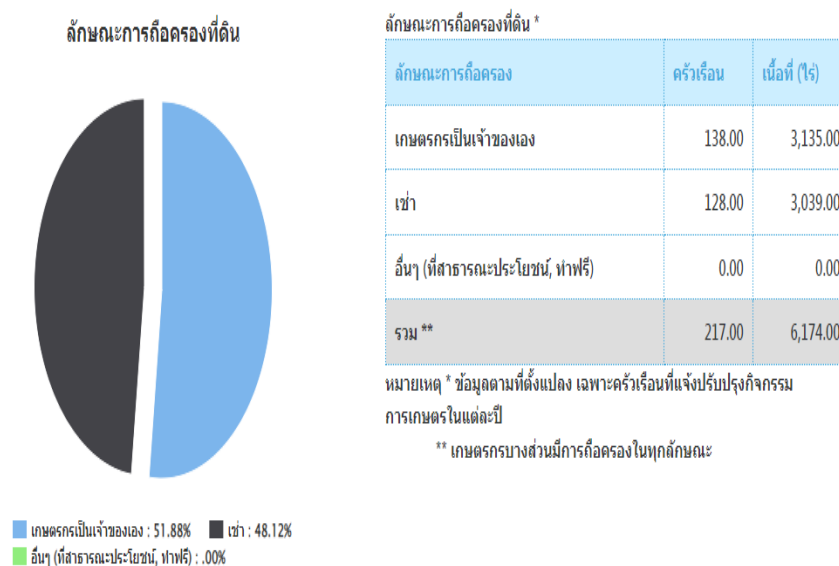

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

๗. การใช้ประโยชน์ที่ดิน(Land Used)

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลโคกช้างส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน ๑๓๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๘๘

ภาพที่ ๑๕ แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ระบบทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร

๘ องค์การ/สถาบันต่างๆ

(๑) กลุ่มเกษตรกร

- ตำบลโคกช้าง มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ - กลุ่ม
- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร - กลุ่ม
- กลุ่มยุวเกษตรกร -กลุ่ม
- วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง สมาชิก ๑๔ ราย
- สหกรณ์จำนวน - แห่ง
- กลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ ๑ กลุ่ม สมาชิก ๑๐๐ ราย

๓) ศูนย์การเรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลโคกช้าง มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) - ศูนย์ และศพก. เครือข่าย - ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๑ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินและปุ๋ย ๑ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๑ ศูนย์ ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - ศูนย์ และศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน - ศูนย์

(๑) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลโคกช้าง มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๗ คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน ๗ ราย รองลงมาคือบัญชีอาสา ๑ ราย อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลโคกช้าง มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลโคกช้าง มีประชาชนชาวบ้านจำนวน - คน

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ศูนย์เครือข่ายจำนวน - ศูนย์

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่

ตำบลโคกช้าง มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ จำนวน - กลุ่ม

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล

๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล

๑.๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่

๑) ทรัพยากรดิน

ตำบลโคกช้าง มีดินพื้นที่ราบลุ่ม จำนวน ๕,๘๖๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลโคกช้างเป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

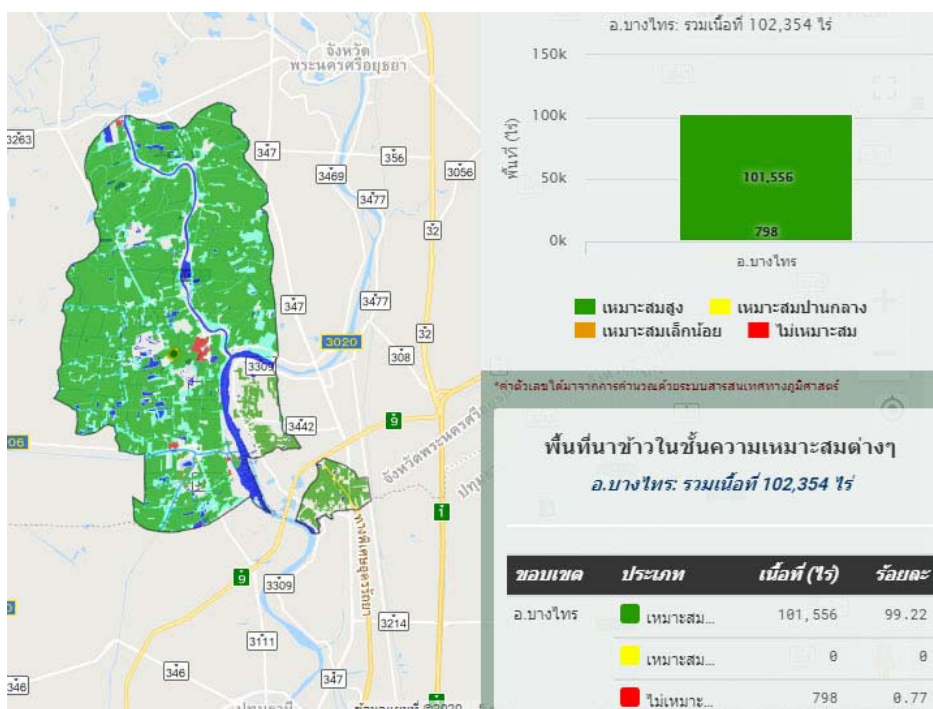
- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น ๐ บ่อ
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดิน

จะได้รับการเติมจากฝน ตำบลโคกช้างมีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แม่น้ำเจ้าพระยา, คลองขนมเปือก, คลองมะทายและคลองพระอุดม

๓) เขตความเหมาะสม

ตำบลโคกช้าง มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๔,๖๙๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔,๖๙๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

ภาพที่ ๑๖ แสดงเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : Agri-Map

๑.๒ สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

เกษตรกรในตำบลโคกช้าง มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๔,๖๙๔ ไร่ ปลูกเมล่อน จำนวน ๔ ไร่

๑.๓ สินค้าเกษตรที่สำคัญ

๑.๓.๑ ชนิดสินค้า ข้าว

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

ตำบลโคกช้าง มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๔,๖๙๔ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๔,๖๙๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๔,๖๙๔ ไร่

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๕๗ หอมประทุม

(๒) การเตรียมดิน เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเตรียมดินโดย ไถตะ ไถแปร และตีน

(๓) การปลูกข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวโดยการหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวออก อัตรา ๒๕ กก./ไร่

(๔) ระบบการให้น้ำในแปลงนาเกษตรกร ทั้งหมดอาศัยระบบชลประทานและน้ำฝนเป็นหลัก

(๕) การดูแลรักษา เกษตรกรกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนและสารเคมี มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนงอกควบคุมไปพร้อมกับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืหลังงอก เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรคใบขาว เพลี้ยไฟ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ฯลฯ

(๖) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรใส่ปุ๋ยโดยใช้แรงงานคนและเครื่องจักรในการใส่ปุ๋ยเคมี และใส่ปุ๋ยเคมี จำนวน ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อข้าวอายุ ๒๐ - ๓๐ วัน โดยใช้สูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๒๐ กก./ไร่ ครั้งที่ ๒ ข้าวอายุ เดือน ๖๐ วัน โดยใช้สูตร ๑๖-๒๐-๐ ในอัตรา ๒๕ กก./ไร่ และใส่ปุ๋ยสูตร ๔๖-๐-๐ ในอัตรา ๑๐ กก./ไร่

(๗) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวข้าวโดยใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ ใช้รถเกี่ยวข้าว และใช้รถบรรทุกในการนำข้าวไปขายโรงสี

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการอัดฟางข้าว ไถกลบตอซัง และใช้น้ำหมักใส่ พร้อมการปล่อยน้ำเข้านา

(๙) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเคมี

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร มีการปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๖ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าวใน ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว(นาปี)	←→			←→	△			▽		→	△	→
ข้าว (นาปรัง)	←→		▽								←→	→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕) ต้นทุนการผลิต

ตำบลโคกช้าง มีต้นทุนการผลิตข้าว จำนวน ๕,๔๓๗ บาท/ไร่

ตารางที่ ๗ แสดงต้นทุนการผลิตข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	บาท/ไร่
๑	ค่าเตรียมดิน (ไถ/ตีดิน.....๑๔๐.....บาท, ย่ำ+ลูปเทือก+ซักร่อง....๒๐๐.....บาท)	๓๔๐
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว (อัตรา.....๒๕..... กก./ไร่)	๔๒๕
๓	ค่าจ้างปลูก (หวาน/ดำ/หยอด)	๖๐
๔	ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช (คุมและฆ่าหญ้า)	๘๔
๕	ค่าจ้างฉีดสารเคมีกำจัดวัชพืช๒..... ครั้ง	๑๒๐
๖	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๑ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา.....๒๐..... กก./ไร่	๕๖๐
๗	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๒ สูตร๑๖-๒๐-๐อัตรา.....๒๕..... กก./ไร่	๖๕๐
๘	ค่าปุ๋ยเคมี ครั้งที่ ๓ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา๑๐..... กก./ไร่	๒๘๐
๙	ค่าปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ ปุ๋ยคอก) อัตรา กก./ไร่	๐
๑๐	ค่าจ้างใส่ปุ๋ย๓..... ครั้ง (รวมปุ๋ยเคมีและอินทรีย์)	๙๐
๑๑	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ	๒๘
๑๒	ค่าจ้างใส่สารบำรุงต่างๆ๒.... ครั้ง	๑๒๐
๑๓	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๑๕๐
๑๔	ค่าจ้างฉีดสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช๒..... ครั้ง	๑๒๐
๑๕	ค่าสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช	๐
๑๖	ค่าจ้างฉีดสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ครั้ง	๐
๑๗	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ต่อรอบการผลิต)๒๐..... ลิตร	๗๒๐
๑๘	ค่าไฟฟ้า (ต่อรอบการผลิต)	๐
๑๙	ค่าทำความสะอาดแปลง (ตัดหญ้า....)	๑๒๐
๒๐	ค่าซ่อมข้าว	๐
๒๑	ค่ากำจัดพันธุ์ปน (ข้าวดีด/วัชพืช)๑... ครั้ง	๑๒๐
๒๒	ค่าเก็บเกี่ยว	๓๐๐
๒๓	ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	๐
๒๔	ค่าเช่านา (ต่อรอบการผลิต)	๕๐๐
๒๕	อื่นๆ (ระบุ) ค่าข้าว ค่าเครื่องมือ	๖๕๐.๐๐
	รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)	๕,๔๓๗.๐๐

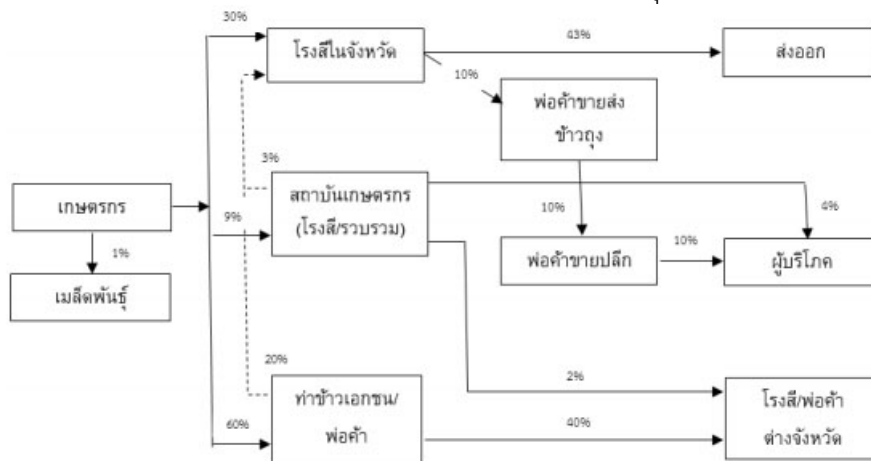
ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

เกษตรกรผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่ในตำบลโคกช้าง นิยมใช้พันธุ์ข้าวอายุสั้น หรือเรียกว่าพันธุ์ข้าวเตี้ย พันธุ์ราชการไม่วางแสง เป็นข้าวแข็ง เช่น พันธุ์ กข ๔๑ กข ๔๗ กข ๕๗ กข ๖๑ และพิษณุโลก ๒ ซึ่งข้าวพันธุ์เหล่านี้ เมื่อจำหน่ายแล้ว จะมีราคาประมาณ ๘,๐๐๐ – ๘,๕๐๐ บาท/ตัน ซึ่งจะแตกต่างจากข้าวที่เพาะปลูกไว้เพื่อสีรับประทาน ข้าวนุ่ม เช่น กข ๔๓ และข้าวปทุมธานี (ข้าวหอมปทุม) ซึ่งจะมีราคาที่สูงกว่า (ราคาประมาณ ๙,๕๐๐ – ๑๐,๐๐๐ บาท/ตัน)

ในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่มักขายผลผลิตให้โรงสีข้าวโดยตรง โดยจ้างรถบรรทุกขนส่งข้าวไปยังโรงสี ค่าขนส่งขึ้นอยู่กับระยะทางและจำนวนผลผลิต ข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำไปขายจะมีความชื้นตั้งแต่ ๒๕% ขึ้นไป โดยผู้รับซื้อจะตีราคาโดยหักลดความชื้นเบ็ดเสร็จทำให้เกษตรกรรู้สึกรู้สีกว่าได้ราคาต่ำ โดยข้าวเปลือกที่ผลิตได้จำหน่ายให้โรงสีข้าว ร้อยละ ๙๙ ส่วนที่เหลือเก็บไว้ทำพันธุ์ข้าว ร้อยละ ๑

ภาพที่ ๑๗ แสดงวิธีการตลาดข้าว อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลโคกช้าง มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรที่เป็น Young Smart Farmer ต้นแบบลดต้นทุนการผลิต จำนวน ๑ ราย เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิตที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- (๑) การเตรียมดินและการใช้เมล็ดพันธุ์
- (๒) การทำน้ำหมักชีวภาพและฮอร์โมนไข่
- (๓) การผลิตสารชีวภัณฑ์เพื่อลดการใช้สารเคมี
- (๔) การปลูกพืชแบบผสมผสานเกื้อกูลกัน

๑.๓.๒ ชนิดสินค้า เมล่อน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

ตำบลโคกช้าง มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกเมล่อน เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑)

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกเมล่อน จำนวน ๗ ไร่ ๑ งาน พื้นที่ ๔ ไร่ โดยปลูกอยู่ที่ หมู่ที่ ๕ บ้านบัวชม จำนวน ๔ ไร่ ได้ผลผลิต ๗๐๐ ผล/ไร่ น้ำหนักโดยประมาณ ๑ ตัน/ไร่ น้ำหนักเฉลี่ย ๑.๕ กก./ผล

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) ไถดินลึกอย่างน้อย ๒๐ เซนติเมตร ตากดินก่อนปลูกอย่างน้อย ๑๐-๑๕ วัน (กรณีดินมีความชื้นสูง) หากดิน เป็นกรดใช้ปูนขาวอัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กิโลกรัมต่อไร่หว่านให้ทั่ว ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๑ ตันต่อไร่ก่อนทำการไถพรวนอีก ๒-๓ ครั้ง ให้ดินร่วนซุย

(๒) เตรียมเมล็ดพันธุ์ (๘๐-๑๐๐ กรัมต่อไร่) โดยนำเมล็ดใส่ถุงพลาสติกเจาะรูหรือตาข่ายแช่น้ำนาน ๓-๔ ชั่วโมง นำเมล็ดขึ้นสลดน้ำออก ห่อด้วยผ้าชื้น เก็บในที่มืดและอุณหภูมิต่ำ ๒๔ ชั่วโมง เมื่อรากงอกประมาณ ๐.๕ เซนติเมตร นำไป เพาะในถาดเพาะหรือถุงพลาสติก ขนาด ๔x๖ นิ้ว จำนวน ๑ เมล็ด/หลุม/ถุง

(๓) ยกแปลงปลูก กว้าง ๘๐-๙๐ เซนติเมตร ยาวตามความเหมาะสมของพื้นที่ ระยะห่างระหว่างแปลง ๑.๒- ๑.๕ เมตร คลุมด้วยพลาสติกสีเทา-เงิน กลบชายพลาสติกทุกด้านด้วยดิน เจาะพลาสติก ระยะห่างระหว่างต้น ๔๐-๕๐ เซนติเมตร ทำหลุมลึก ๑๐-๑๒ เซนติเมตร ควรทำเสร็จก่อนปลูก ๑-๒ วัน

(๔) เมื่อต้นกล้าอายุ ๑๐-๑๒ วัน หรือมีใบจริง ๒-๔ ใบ ให้น้ำต้นกล้า ๑-๒ วันก่อนย้ายปลูก

(๕) ปลูกต้นกล้าในหลุมปลูกที่เตรียมไว้ ๑ ต้นต่อหลุมกลบดินหนาประมาณ ๕-๑๐ เซนติเมตร

(๖) เมื่อต้นพืชอายุ ๑๔-๒๑ วันหลังย้ายปลูก ทำค้างด้วยไม้ไผ่ที่หาได้ในพื้นที่ ใช้ค้ำยาวประมาณ ๒.๓๐ เมตร ปักลึก ๓๐ เซนติเมตร ปักต้นละ ๑ อัน ใช้ลวดหรือเชือกฟางพันเป็น ๒ ระดับ ระดับที่ ๑ ที่ความสูงประมาณ ๖๐ เซนติเมตร เพื่อใช้แขวนผล และระดับที่ ๒ ที่ปลายค้ำ เมื่อต้นอายุ ๑๕-๑๗ วัน เริ่มมัดขึ้นค้ำ เมื่อมีผลให้แขวนผล ด้วยเชือกฟางหรือที่แขวนผลสำเร็จรูปโดยแขวนติดกับแนวลวด

(๗) เมื่อย้ายปลูก ๗-๑๐วันใส่ปุ๋ยยูเรียอัตราส่วน ๕ กรัมต่อน้ำ ๑๐ ลิตร รดโคนต้นห้ามไม่ให้ถูกใบ เมื่อย้ายปลูก ๒๐ วัน ใส่ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่และเมื่อย้ายปลูก ๓๕ วัน ใส่ปุ๋ย ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่และใส่ปุ๋ย โพรแตสเซียมผสมปุ๋ยยูเรียอัตรา ๑ ต่อ ๑ ปริมาณ ๖ กรัมต่อต้น

(๘) ย้ายปลูก ๔๐ วัน ตัดกิ่งแขนงที่ต่ำกว่าข้อที่ ๙ และสูงกว่าข้อที่ ๑๓ ออกให้หมด ไว้ผลข้อที่ ๙ - ๑๓ ไว้ผลครั้งแรก ๑-๒ ผล และเลือกผลที่ดีที่สุดไว้ต้นละ ๑ ผล เด็ดยอดในข้อที่ ๓๐-๓๕ ออก

(๙) ให้น้ำสม่ำเสมออย่างพอเพียง ลดปริมาณน้ำลงก่อนผลสุกประมาณ ๑๔ วัน และงดน้ำก่อนเก็บผลประมาณ ๗-๑๐ วัน

(๑๐) เก็บผลในช่วงเช้าเมื่อผลมีความสุกประมาณ ๘๐% หรืออายุ ๓๐-๓๕ วันหลังผสมเกสร หรืออายุ ๕๕ วัน หลังย้ายกล้า หรือดูจากช่อดอกจะมีรอบปรีณผลเก็บรักษาที่อุณหภูมิ ๓-๔ องศา ความชื้นสัมพัทธ์ ๙๐% จะเก็บรักษาได้ นาน ๑๐-๑๕ วัน

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

ตารางที่ ๘ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกเมล่อน ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	ขั้นตอนการผลิต	แผนการผลิตปี 2565- 66 (ใส่เครื่องหมาย ◀▶ ในเดือนที่มีกิจกรรม)																																											
		ธ.ค. 65				ม.ค. 66				ก.พ. 66				มี.ค. 66				เม.ย. 66				พ.ค. 66				มิ.ย. 66				ก.ค. 66				ส.ค. 66				ก.ย. 66							
		1	2	3	6	1	2	3	6	1	2	3	6	1	2	3	6	1	2	3	6	1	2	3	6	1	2	3	6	1	2	3	6	1	2	3	6	1	2	3	6				
1	เตรียมดิน	◀▶												◀▶																															
2	ลงปลูก	◀▶												◀▶																															
3	การดูแลรักษา	◀												◀																															
4	เก็บเกี่ยวผลผลิต									◀																																			
6	รื้อแปลงและพักแปลง													◀																															

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๕) ต้นทุนการผลิต

ตารางที่ ๙ แสดงต้นทุนการผลิตเมล่อน ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	รายการ	(บาท/ไร่/ไร่)
๑	ค่าเตรียมดิน	๒๐๐
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์	๓,๕๐๐
๓	ค่าจ้างปลูก	๑,๐๐๐
๔	ค่าสารบำรุงต่างๆ เช่น ฮอร์โมน น้ำหมัก ฯลฯ	๕๐๐
๕	ค่าปุ๋ย	๒,๐๐๐
	รวมต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่/ไร่)	๗,๒๐๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖) สถานการณ์การตลาด/วิถีการตลาด

- จอผ่าน เพจ Facebook
- ส่งบริษัท เฟรช แอนด์ เทสต์ จำกัด
- จำหน่ายหน้าสวน

๗) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลโคกช้าง มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในการปลูกเมล่อนในพื้นที่ โดยเกษตรกรเป็น Smart Farmer ต้นแบบผลิตพืชปลอดภัย จำนวน ๑ ราย เกษตรกรมีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

- (๑) การผลิตพืชปลอดภัย
- (๒) การทำน้ำหมักชีวภาพและฮอร์โมนไข่
- (๓) การผลิตชีวภัณฑ์เพื่อลดการใช้สารเคมี
- (๔) การปลูกพืชแบบผสมผสานเกื้อกูลกัน

๑.๓.๓ ชนิดสินค้า ปาล์มน้ำมัน

๑) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(๑) เขตความเหมาะสม

ตำบลโคกช้าง เป็นเขตพื้นที่ที่ไม่มีความเหมาะสมต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน เกษตรกรจึงเลือกพื้นที่และการเตรียมพื้นที่ที่มีความลึกของชั้นหน้าดินมากกว่า ๗๕ เซนติเมตร อุ่มน้ำได้ดี มีธาตุอาหารสูง มีความเป็นกรดอ่อน pH ๔.๐ ถึง ๖.๕ สูงกว่าระดับน้ำทะเลไม่เกิน ๕๐๐ เมตร มีความลาดชันไม่เกิน ๑๒ เปอร์เซ็นต์

(๒) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน

ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๔๗ ไร่

ตารางที่ ๑๐ แสดงพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑	๐	๐
๒	๐	๐
๓	๐	๐
๔	๐	๐
๕	๐	๐
๖	๐	๐
๗	๑	๔๗
รวม	๑	๔๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕

๒) ปริมาณการผลิต

ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน ๔๗ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ที่ ๗ จำนวน ๔๗ ไร่

ตารางที่ ๑๑ แสดงปริมาณการปลูกปาล์มน้ำมัน

หมู่ที่	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	๐	๐	๐	๐	๐
๒	๐	๐	๐	๐	๐
๓	๐	๐	๐	๐	๐
๔	๐	๐	๐	๐	๐
๕	๐	๐	๐	๐	๐
๖	๐	๐	๐	๐	๐
๗	๑	๔๗	๔๗	๑๔๑	๓
รวม	๑	๔๗	๔๗	๑๔๑	๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕

๓) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

- (๑) การใช้พันธุ์ดี เลือกพันธุ์ที่ทนทานต่อแมลง และเป็นพันธุ์แท้
- (๒) ปลูกระยะ ๙ x ๙ x ๙ เมตร ในช่วงฤดูฝน และปลูก จำนวน ๒๕ ต้นต่อไร่
- (๔) ระบบการให้น้ำ ใช้สปริงเกอร์ในการรดน้ำ
- (๕) การดูแลรักษา สำรวจแปลงเป็นประจำ
- (๖) การใส่ปุ๋ย สูตร ๐ - ๐ - ๖๐ ปีละ ๑ ครั้ง
- (๗) การเก็บเกี่ยว คัดเลือกทะลายปาล์มน้ำมันสุก
- (๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว ก้านทะลายของปาล์มน้ำมันควรตัดให้สั้นและต้องให้ติด

กับทะลาย

(๔) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิต ศัตรูที่สำคัญคือ สัตว์ประเภท ได้แก่ หนู กระแต การป้องกันโดยการกำจัด และการล้อมรั้วรอบโคนต้นปาล์มที่

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

ตารางที่ ๑๒ แสดงปฏิทินการเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ปาล์มน้ำมัน					△	△	△	△				
					▽	▽	▽					

สัญลักษณ์ ↔ ช่วงฤดูปลูก △ ปลูกสูงสุด
 ←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอบางไทร มีต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน

ตารางที่ ๑๓ แสดงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน อำเภอบางไทร

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
เตรียมดิน	๑,๐๐๐	-	-	-	
ต้นพันธุ์	๓,๗๕๐				
ให้น้ำ	๓๐๐				
ใส่ปุ๋ย	๒๐๐				
เก็บเกี่ยว	๖๐๐				
รวม	๕,๘๕๐				

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.๒๕๖๕

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรจะนำผลผลิตไปขายอำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี

(๒) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

- ไม่มี

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

- ไม่มี

๑.๒ ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ ๑๔ แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านและตำบลเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชน ที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านพื้นที่และทรัพยากร ๑. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๒. ภัยธรรมชาติ	๑. เกษตรกรใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนความ จำเป็นในนาข้าว ๒. ดินเป็นกรดจัด ๓. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	๑. ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ๒. การปรับปรุงบำรุงดิน ๓. รักษาสิ่งแวดล้อม	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการผลิตสินค้าและการตลาด ข้าว ๑. ต้นทุนการผลิตสูง ๒. โรคและแมลงศัตรูข้าว ๓. ผลผลิตไม่มีคุณภาพ	๑. การใช้สารเคมีไม่ถูกต้องและเกิน ความจำเป็น ๒. การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๓. ขาดเทคโนโลยีที่ช่วยในการผลิต	๑. ส่งเสริมการใช้พันธุ์ข้าวพันธุ์ดี ๒. มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและพัฒนาคุณภาพให้ได้ มาตรฐาน ลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิต การผลิตสินค้าที่ปลอดภัย ต่อเกษตรกร และผู้บริโภค เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๓. ถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการดินและปุ๋ย ด้านการจัดการ ศัตรูพืชแบบผสมผสาน เทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิต	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๑. ไม่มีการรวมกลุ่ม ๒. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ	๑. ขาดการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความ เข้มแข็งในการต่อรอง การซื้อปัจจัย การผลิต และขายผลผลิต ๒. ความสนใจของคนรุ่นใหม่ในการ ต่อยอดและพัฒนาด้านการเกษตรมี แนวโน้มที่ลดลงประกอบกับ เกษตรกรรุ่นเดิมกำลังจะเข้าสู่วัย สูงอายุ	๑. ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง เพิ่มบทบาทและประสิทธิภาพของสหกรณ์การเกษตร กลุ่มเกษตรกร ให้เป็นสถาบันที่มีความพร้อมในการดำเนินการธุรกิจ ซื้อ – ขาย ข้าวเปลือก และการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ๒. สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญ ของอาชีพการเกษตร	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง
ด้านการแปรรูปผลผลิตและ ผลิตภัณฑ์ ๑. ไม่มีการแปรรูปเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่ม	๑. ผลิตแล้วขายเลยไม่มีการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าให้กับสินค้า	๒. ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างการรับรู้ในเรื่อง ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์	ทุกหมู่บ้าน	ปานกลาง

ตารางที่ ๑๕ แสดงประเด็นการวิเคราะห์ (SWOT) ตำบลโคกช้าง

จุดแข็ง (S =Strength)	จุดอ่อน (W=Weakness)
- เป็นพื้นที่เหมาะในการทำการเกษตร, การคมนาคมสะดวก - มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติและระบบชลประทานในพื้นที่ - ผู้นำชุมชนเข้มแข็ง - เกษตรกรหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ มีความสามารถเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดได้, มีความรู้ความชำนาญในการทำการเกษตร - มีการรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำ - มีศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง - เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญในการทำการเกษตร	- สภาพดิน ขาดความอุดมสมบูรณ์ - เกษตรกรขาดความรู้, ขาดแคลนแหล่งผลิตข้าวพันธุ์ดี - ผลผลิตทางการเกษตรด้อยคุณภาพขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ - เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ - ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร - สินค้าเกษตรยังไม่มีรูปแบบหรือต่อยอด - บางชุมชนมีการรวมกลุ่มน้อยมาก - เกษตรกรส่วนใหญ่เช่าที่ทำกิน, ขาดการวางแผนการผลิตที่ดี - เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการทำบัญชีครัวเรือนและยังไม่สามารถลดต้นทุนในการผลิตที่สูงได้
โอกาส (O =Opportunity)	ภัยคุกคาม (T= Threat)
- การสนับสนุนโครงการจากหน่วยงานของรัฐ - มีการสนับสนุนแหล่งสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. - มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด	- โรคและแมลง - ราคาผลผลิตขึ้นอยู่กับตลาดโลก, ปัจจัยการผลิตมีราคาเพิ่มขึ้น - สินค้าการเกษตรบางอย่างส่งออกไม่ได้ - มีคู่แข่งทางการค้าจากต่างประเทศ,บางประเทศมีการกีดกันทางการค้า

๒ การจัดทำ TOWS Matrix

กำหนดเป็นกลยุทธ์ ดังนี้

๓.๑ กลยุทธ์เชิงรุก

๓.๑.๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๓.๑.๒ พัฒนาศักยภาพเกษตรกร และองค์กรเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

๓.๑.๓ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรต้นแบบ

๓.๑.๔ พัฒนาแหล่งเรียนรู้

๓.๒ กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๓.๒.๑ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการผลิตพืชอาหารปลอดภัย

๓.๒.๒ ลดต้นทุนการผลิต

๓.๒.๓ ส่งเสริมการปลูกพืชตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม

๓.๒.๔ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร

๓.๓. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๓.๑ สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาด

๓.๓.๒ การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ Smart farmer ให้มีความรู้เรื่องกฎหมายการกีดกันการค้าระหว่างประเทศ

๓.๔. กลยุทธ์เชิงรับ

๓.๔.๑ พัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร

๓.๔.๒ พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพ

๓.๔.๓ ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชชนิดใหม่ๆ เพื่อเป็นทางเลือก

บทที่ ๓
ทิศทาง/แนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

๑. แนวทางการพัฒนา

๑.๑ พัฒนาการผลิตรายสินค้า

๑.๑.๑ ข้าว

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

(๑) การบริหารจัดการการผลิตข้าวมีมาตรฐาน ผลผลิตข้าวมีคุณภาพ

(๒) เกษตรกรผู้ปลูกข้าวเป็นเกษตรกรมืออาชีพ มีศักยภาพสูง รวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่และกลุ่มผู้ผลิตข้าวคุณภาพอย่างเข้มแข็ง

(๓) ผลผลิตข้าวปลอดภัย สามารถสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ ยกระดับการผลิตข้าวให้ได้มาตรฐานปลอดภัย

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการผลิตข้าวปลอดภัย

กลยุทธ์ที่ ๒ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มชาวนา

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมแปลงใหญ่

กลยุทธ์ที่ ๓ ยกระดับการแปรรูปสินค้าเกษตรปลอดภัย

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๑.๒ พัฒนาเกษตรกร/กลุ่ม/องค์กร

๑.๒.๑ Young Smart Farmer (YSF)

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ เข้าสู่ภาคการเกษตร

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรให้มีความเข้มแข็ง มีความมั่นคงในอาชีพและสามารถพึ่งพาตนเองได้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๑.๒.๒ วิสาหกิจชุมชน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีความมั่นคงในอาชีพ พึ่งพาตนเองได้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างมูลค่าเพิ่มวิสาหกิจชุมชน

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

๑.๒.๓ กลุ่มเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

เพื่อให้กลุ่มเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร มีความเข้มแข็ง มีความมั่นคงในอาชีพ พึ่งพาตนเองได้

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

- กลยุทธ์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพกลุ่มเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร
- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มยุวเกษตรกร
 - โครงการที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร
 - โครงการที่ ๓ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร
- กลยุทธ์ที่ ๒ การสร้างมูลค่าเพิ่มวิสาหกิจชุมชน
- โครงการที่ ๑ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร
 - โครงการที่ ๒ สร้างและพัฒนาบรรจุภัณฑ์

๑.๓ พัฒนาพื้นที่และทรัพยากรการเกษตร

๑.๓.๑ ที่ดิน

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

(๑) ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมในการปลูกพืช

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ การปรับปรุงคุณภาพดินให้มีความเหมาะสมในการปลูกพืช

โครงการที่ ๑ ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงคุณภาพดินให้เหมาะสมกับการปลูกพืช

โครงการที่ ๒ อนุรักษ์ลดการเผาเศษวัสดุการเกษตรในไร่นา

๑.๓.๒ แหล่งน้ำ

๑) เป้าหมาย/เป้าประสงค์

(๑) เพื่อให้มีแหล่งน้ำไว้ใช้ในการเกษตรอย่างเพียงพอ

๒) กลยุทธ์/วิธีการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๑ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร

โครงการที่ ๑ ขุดสระน้ำขนาดเล็กไว้ใช้ในไร่นา

โครงการที่ ๒ สร้างฝายเก็บกักน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร

โครงการที่ ๓ พัฒนาปรับปรุงแหล่งเก็บกักน้ำให้สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ได้

๒. สรุปรูปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตร

ตารางที่ ๑๖ สรุปโครงการและงบประมาณตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

[illegible]

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร

ที่ ๘ / ๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล

กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้สำนักงานเกษตรอำเภอดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยใช้กลไกของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล (ศบกต.) ดำเนินการจัดทำและเสนอแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลบูรณาการร่วมกับแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔) เพื่อใช้เป็นกรอบการจัดทำโครงการประจำปี เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และตามระบบส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้แผนพัฒนาการเกษตรทุกระดับเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบส่งเสริมการเกษตรที่เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานในพื้นที่ และจากการประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี เป็นกรอบการพัฒนาประเทศในระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐)

เพื่อให้การดำเนินงานจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล ของสำนักงานเกษตรอำเภอบางไทรประกอบด้วย

๑. นายมานพ สุภาพัง	เกษตรอำเภอบางไทร	หัวหน้าคณะกรรมการ
๒. นายศุภกฤต การวรรณิ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ	คณะกรรมการ
๓. นางพรพรรณ จันทรเนียม	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	คณะกรรมการ
๔. นายอินชา นัยสุภาพ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	คณะกรรมการ
๕. นายพิระพงษ์ เงามแดง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ	คณะกรรมการ
๖. นายพัฒนพล หาพิพัฒน์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	คณะกรรมการ
๗. นางสาวศิริยา ฤทธิเดช	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	คณะกรรมการ
๘. นางสาวสุกัญญา กิจเจตนิ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร	คณะกรรมการและเลขานุการ

หน้าที่ให้คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล มีหน้าที่ รวบรวม/จัดเก็บข้อมูลระดับอำเภอ/ตำบล, วิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูล, กำหนดทิศทาง/เป้าหมายการพัฒนา, จัดทำร่างแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล, ประชาพิจารณาแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล, ปรับปรุงแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล, ขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรสู่การปฏิบัติบูรณาการกับแผนพัฒนาท้องถิ่น ของ อปท.และจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบลฉบับสมบูรณ์ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ/ตำบล ปี ๒๕๖๔ ของกรมส่งเสริมการเกษตร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๖ เดือน สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(นายมานพ สุภาพัง)
เกษตรอำเภอบางไทร

ชื่อโครงการ โครงการส่งเสริมการใช้น้ำหมักชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมี

๑. หลักการและเหตุผล

การทำเกษตรในทศวรรษหน้า ผลผลิตสำหรับผู้บริโภคจะเป็นคุณภาพเป็นหลัก หรืออาหารปลอดภัย (food safety) การค้าจะเน้นด้านคุณภาพของผลผลิตมากขึ้น การทำการเกษตรด้วยระบบอินทรีย์จะเข้ามามีบทบาททดแทนการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร ปัจจุบันการทำการเกษตรของประเทศไทย มีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจำนวนมาก ซึ่งมีราคาแพงเพิ่มขึ้นทุกปีตามภาวะราคาตลาดน้ำมันโลก สารเคมีที่ใช้มีการสะสมในดิน น้ำและผลผลิต เป็นอันตรายต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค และผลผลิตที่เป็นสินค้าส่งออกมีโอกาสที่จะถูกประเทศคู่ค้าส่งคืนกลับ จึงมีความจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนระบบการผลิตใหม่ หันมาใช้สารอินทรีย์ทดแทน อย่างน้อยให้ปลอดภัยต่อผู้บริโภค (อาหารปลอดสารพิษ) และพัฒนาไปสู่อาหารไร้สารพิษและเกษตร อินทรีย์ในที่สุด จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น กรมพัฒนาที่ดินในฐานะหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนส่งเสริมการ ใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร จึงจำเป็นที่จะต้องให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ รู้จักผลิตและใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีโดยจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเครือข่ายผู้ใช้สารอินทรีย์ในการเกษตร และสร้างกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง สามารถใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรได้อย่างยั่งยืน

๒. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการผลิตและการใช้สารอินทรีย์อย่างมีประสิทธิภาพในการลดการใช้ปุ๋ยเคมี
๒. เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ในการพัฒนาการเกษตรแบบยั่งยืน
๓. เพื่อพัฒนาเป็นกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ในอนาคต

๓. เป้าหมาย

- เกษตรกร ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๗๐ ราย

๔. ระยะเวลาการดำเนินงาน

ปี ๒๕๖๖-๒๕๗๐

๕. พื้นที่ดำเนินการ

- หมู่ที่ ๑ - ๗ ตำบลโคกช้าง อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๖. กิจกรรม

- จัดอบรมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตรให้กับเกษตรกร
- สาธิตการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตรให้กับเกษตรกร

๗. วิธีการดำเนินงาน

จัดอบรมและสาธิตการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตรให้กับเกษตรกร โดยอบรมในพื้นที่แต่ละหมู่บ้าน วิทยากรประกอบด้วย วิทยากรระดับพื้นที่ของกรมฯ และวิทยากรหมอดินอาสา

๑) การทำปุ๋ยอินทรีย์ จากสารเร่งซูเปอร์ พด. ๒ และ สารเร่ง พด.๗ (หรืออาจเพิ่ม สารเร่งซูเปอร์ พด. ๓ ก็ได้) เมื่อบรรยายเสร็จให้ฝึกปฏิบัติทันที โดยแยกเป็น ๗ กลุ่ม เมื่อหมักเสร็จแล้วให้ทิ้งไว้ ๒๑ วัน และแจกจ่ายสมาชิกต่อไป

๒) พืชปุ๋ยสด บรรยายชนิดของพืชปุ๋ยสดที่จะใช้กับพืชเศรษฐกิจในพื้นที่ ไม่ จำเป็นต้องบรรยายทุกชนิด ให้มีตัวอย่างเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด และภาพประกอบ อธิบายวิธีใช้ อัตราที่ใช้ประโยชน์ที่จะได้รับ

๘. งบประมาณ

- ถังหมักขนาด ๑๒๐ ลิตร จำนวน ๗ ถัง ๆ ละ ๙๐๐ บาท	เป็นเงิน ๖,๓๐๐ บาท
- กากน้ำตาล ๒๐ กก./จำนวน ๗ ถัง ๆ ละ ๓๐๐ บาท	เป็นเงิน ๒,๑๐๐ บาท
- พืชสมุนไพร สำหรับผลิตสารป้องกันแมลงศัตรูพืช	เป็นเงิน ๓,๕๐๐ บาท
- ค่าวิทยากรจำนวน ๒ คน ๆ ละ ๓ ชม. ๆ ละ ๖๐๐ บาท	เป็นเงิน ๓,๖๐๐ บาท
- ค่าเครื่องดื่ม ๒ มื้อ ๆ ละ ๒๕ บาท จำนวน ๗ ราย	เป็นเงิน ๓,๕๐๐ บาท
- ค่าอาหาร ๑ มื้อ ๆ ละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๗ ราย	เป็นเงิน ๗,๐๐๐ บาท
รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมด	เป็นเงิน ๒๖,๐๐๐ บาท

๙. ผลที่คาดว่าจะได้รับและตัวชี้วัดความสำเร็จของการดำเนินงาน

๑. เกษตรกรมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรลดลง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้
๒. ผลผลิตที่ได้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค รสชาติดีมีคุณภาพ
๓. เกษตรกรมีสุขอนามัยดีขึ้น
๔. พื้นฟูดินให้ดีขึ้น มีความยั่งยืนทางการเกษตร และรักษาสิ่งแวดล้อม

๑๐. ติดตามและประเมินผล

- เยี่ยมเยียนเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒ ครั้ง ตามรอบของการเพาะปลูก

โครงการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเกษตรกร

หลักการและเหตุผล

จากสภาพสังคมในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วเป็นการเปลี่ยนแปลงสู่ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) การพัฒนาการเรียนรู้ของบุคลากรในท้องถิ่นย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เพื่อให้ทันต่อข้อมูล ข่าวสารในโลกปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันสูง เพราะการพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก ในการพัฒนา ประเทศชาติให้เจริญเท่าเทียมกับอารยประเทศ วิสาหกิจชุมชนถือเป็นองค์กรภาคประชาชนที่สำคัญในการมีส่วนร่วมพัฒนาพื้นที่ให้มีความเจริญ รุดหน้า หากได้รับการพัฒนาให้มีความรู้และประสบการณ์ควบคู่กันไปแล้ว จะบังเกิดประโยชน์ต่อทาง ราชการและส่วนรวมใน พื้นที่ ดังนั้น กลุ่มได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาและเตรียมความ พร้อมในการ เข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (AEC : Asean Economic Community)ซึ่งจะมีผลกระทบ ต่อการพัฒนาด้านเศรษฐกิจในภูมิภาค จึงขอให้สนับสนุนกลุ่ม เกษตรกร เพื่อให้กลุ่มดำเนินกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ การไปศึกษาดูงานเป็นกิจกรรมของกลุ่ม เกษตรกรอีกอย่างหนึ่งที่สามารถผลักดันกลุ่มเกษตรกรให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสามารถนำ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ปฏิบัติได้จริง เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สอดคล้องต่อนโยบาย ของรัฐบาล

วัตถุประสงค์ของโครงการ

- ๑) เพื่อเปิดวิสัยทัศน์ มุมมองสมาชิกกลุ่มเกษตรกรให้กว้างไกลยิ่งขึ้น
- ๒) เพื่อสร้างโอกาสให้กลุ่มเกษตรกรได้เรียนรู้และนำความรู้ไปพัฒนาอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็ง ของกลุ่มในการบริหารงานและแก้ไขปัญหา
- ๓) เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาปรับใช้กับพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เป้าหมายของโครงการ

- เชิงคุณภาพ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มเกษตรกรและคนในชุมชน จำนวน ๑๖ ราย ได้ความรู้ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปฏิบัติใช้ได้จริง
- เชิงปริมาณ ได้แก่ สมาชิกกลุ่มเกษตรกรและคนในชุมชน จำนวน ๑๖ ราย มีรายได้เพิ่มขึ้น จากการนำความรู้และประสบการณ์ไปพัฒนากิจกรรมของกลุ่ม

วิธีดำเนินการ

- ๑) ประชุมสมาชิกกลุ่ม
- ๒) จัดทำโครงการเสนอขออนุมัติ
- ๓) ติดต่อประสานงานวิทยากรและสถานที่ศึกษาดูงาน
- ๔) ดำเนินงานตามโครงการฯ
- ๕) ประเมินผลการอบรมและศึกษาดูงาน

ระยะเวลาดำเนินการ

ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

สถานที่ดำเนินการ

ตำบลบางพลีเพื่อไปศึกษาดูงานที่วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยววิถีชุมชนเชิงเกษตรบ้านมหาสอน ๕๘ หมู่ ๖ ตำบล มหาสอน อำเภอบ้านหมี่ ลพบุรี ๑๕๑๑๐

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน

ลำดับที่	รายการค่าใช้จ่าย	จำนวนเงิน (บาท)
๑	ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๑๖ รายๆ ละ ๑ มื้อๆ ละ ๑๕๐ บาท	๒,๔๐๐
๒	ค่าอาหารว่างพร้อมเครื่องดื่ม จำนวน ๑๖ รายๆ ละ ๒ มื้อๆ ละ ๓๕ บาท	๑,๑๒๐
๓	ค่าเช่ารถตู้โดยสารพร้อมน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน ๑ วัน	๕,๐๐๐
๔	ค่าตอบแทนวิทยากรภายนอก จำนวน ๒ รายๆ ละ ๒ ชั่วโมงๆ ละ ๑,๒๐๐ บาท	๔,๘๐๐
๕	เอกสารการอบรม จำนวน ๑๖ ชุดๆ ละ ๓๐ บาท (แฟ้มใส่ ปากกา สมุด)	๔๘๐
๖	ค่าจัดจ้างทำป้ายไวนิล ขนาด ๑.๕x๒ เมตร จำนวน ๑ ป้ายๆ ละ ๓๐๐ บาท	๓๐๐
รวม		๑๔,๑๐๐

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) ผู้เข้ารับการศึกษาดูงาน จะมีความรู้ ความเข้าใจ ประสบการณ์ และทักษะในวิธีการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น
- ๒) สามารถนำความรู้และประสบการณ์จากภายนอกมาพัฒนาพื้นที่ได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน
- ๓) เกิดความคิดสร้างสรรค์สามารถนำไปปรับใช้กับการพัฒนากลุ่มให้ก้าวหน้าได้
- ๔) สร้างองค์ความรู้ให้เกิดภูมิปัญญาและวิสัยทัศน์ใหม่ๆ และนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล